

Konferencję zamknął ks. dr Jan Dohnalik opiekun Studencko-Doktoranckiego Koła Naukowego Prawa Kanonicznego *Regula Iuris*. W mowie końcowej podziękował wszystkim prelegentom za wygłoszenie bardzo ciekawych referatów, szczególnie dziękując tym, którzy przybyli z różnych zakątków Europy, by wziąć udział w Konferencji. Podkreślił, że podjęcie rozważań na temat *uświęcającego zadania Kościoła* jest szczególnie interesującym zagadnieniem w nauce prawa kanonicznego.

Anna Sobierajska, Wydział Prawa Kanonicznego UKSW
Wioleta Wasil, Wydział Prawa Kanonicznego UKSW

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Dobra doczesne Kościoła katolickiego w ramach prawa kanonicznego oraz prawa polskiego*

W dniu 11 kwietnia 2018 r. Koło Naukowe *Utriusque Iuris* działające na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie zorganizowało Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *Dobra doczesne Kościoła katolickiego w ramach prawa kanonicznego oraz prawa polskiego*. Była to już druga konferencja naukowa zorganizowana przez to Koło. Patronat nad tym wydarzeniem objął Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak. Referaty wygłosiło dwunastu prelegentów z grona studentów i doktorantów reprezentujących różne jednostki dydaktyczne (Wydział Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa i Administracji, Wydział Filozofii Chrześcijańskiej i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego; Wydział Sztuk Pięknych i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego).

Na prośbę prezes Koła Naukowego *Utriusque Iuris*, mgr lic. Zuzanny Maj, konferencję otworzył Dziekan WPK UKSW ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak. W swoim wystąpieniu powitał prelegentów i słuchaczy obecnych na auli, a także wyraził wdzięczność pod adresem zarządu Koła Naukowego *Utriusque Iuris* za kontynuowanie inicjatywy organizacji konferencji naukowych dla studentów i doktorantów. Odnosząc się do głównego tematu konferencji, ksiądz Dziekan podkreślił potrzebę prowadzenia badań w tej materii oraz zachęcił uczestników i organizatorów do wydania publikacji

pokonferencyjnej. Na koniec swojego przemówienia podziękował ks. prof. UKSW dr. hab. Arkadiuszowi Domaszkowi za opiekę merytoryczną podczas konferencji.

Prelegenci prezentowali swoje wystąpienia podczas trzech paneli. W pierwszym panelu, prowadzonym przez ks. mgr. lic. Krzysztofa Rogalę, jako pierwsza swój referat pt. *Cele dóbr doczesnych Kościoła i ich prawne skutki* wygłosiła Kinga Małczuk, studentka na WPK i WPiA UKSW w Warszawie. Prelegentka podkreśliła, że zarówno normy Kodeksu prawa kanonicznego, jak i prawa polskiego regulują kwestie związane z majątkiem Kościoła. Przypomniała, iż Kościół posiada prawo do własności dóbr doczesnych dla osiągnięcia własnych sobie celów, a także odniosła się do prawa polskiego, które w zależności od przeznaczenia majątku na dany cel kultu religijnego wywołuje skutki w sferze podatkowej. W wystąpieniu zostało ukazane pojęcie celów własnych Kościoła katolickiego oraz celów kultu religijnego. Na koniec prelegentka podkreśliła, że właściwe zrozumienie pojęcia tych celów ma wpływ na skutki prawne zarówno w sferze wewnętrznej Kościoła katolickiego, jak i w sferze zewnętrznej znajdującej się w prawie polskim.

Kolejny referat pt. *Darowizna jako sposób finansowania zadań publicznych Kościoła – aspekt prawny i podatkowy* wygłosiła mgr lic. Karolina Wilczyńska – doktorantka na WPK UKSW. W swoim wystąpieniu prelegentka przeprowadziła analizę obowiązujących przepisów prawnych dotyczących darowizn na cele wchodzące w zakres zadań publicznych Kościoła. Swoje wystąpienie rozpoczęła od omówienia norm prawa kanonicznego dotyczących darowizn, a następnie zaprezentowała przepisy państwowe w sferze stricte prawnej i podatkowej. Podsumowując przedstawiła zagadnienie darowizny w prawie podatkowym, uwzględniając orzecznictwo sądów administracyjnych oraz dokonanych przez organy podatkowe interpretacji prawa podatkowego.

Jako trzeci w pierwszym panelu wystąpił mgr Paweł Janas – doktorant WPiA UKSW. W swoim wystąpieniu pt. *Zakładanie i zarząd cmentarzami w świetle przepisów prawa polskiego oraz Kodeksu prawa kanonicznego* ukazał cmentarze jako dobra doczesne Kościoła, o które należy w sposób szczególny zadbać. Autor zaprezentował problematykę zakładania cmentarzy w polskich przepisach prawnych oraz ich późniejszy zarząd. Na początku omówił zasady jakie muszą spełnić władze kościelne, aby założyć cmentarz. Następnie odwołał się do zapisu w konkordacie, gdzie jest mowa o zapewnieniu przez państwo gwarancji nienaruszalności miejsca przeznaczonego

do kultu i grzebania zmarłych. W zakończeniu swojego wystąpienia omówił zasady dotyczące zarządu cmentarzem przez odpowiednie władze kościelne oraz wskazał warunki, które należy spełnić, aby cmentarz przestał pełnić swoją rolę.

Ostatni w pierwszej części konferencji swoje wystąpienie zatytułowane *Ochrona prawna kościelnych dóbr kultury* zaprezentował ks. mgr lic. Krzysztof Rogala – doktorant WPK UKSW. Przypomniwał, że zabytki sztuki sakralnej to dobra doczesne Kościoła katolickiego, które tworzą dziedzictwo historyczno-kulturalne, stanowiąc zdecydowaną większość zabytkowych dzieł sztuki w pojęciu ogólnym. W swoim wystąpieniu ukazał troskę ustawodawcy kościelnego jak i państwowego o kościelne dobra kultury, prezentując przepisy wydane przez Stolicę Apostolską, Konferencję Episkopatu Polski oraz te wydane przez ustawodawcę państwowego. Tradycyjnie na koniec pierwszego panelu odbyła się dyskusja nad prezentowanymi zagadnieniami, po której słowa podsumowania do uczestników skierował ks. prof. UKSW dr hab. Arkadiusz Domaszek.

Drugi panel, prowadzony przez mgr lic. Zuzannę Maj, rozpoczął się od wystąpienia ks. mgr. lic. Pawła Badury – doktoranta WPK UKSW, zatytułowanego *Odpowiedzialność biskupa diecezjalnego za utrzymanie duchownych według KPK 1983*. Autor, odwołując się do kanonów z Kodeksu prawa kanonicznego, wskazał biskupa diecezjalnego jako głównego zarządcę majątku w Kościele partykularnym, odpowiedzialnego za godziwe utrzymanie duchownych tak, aby mogli zaspokoić potrzeby własnego życia, bronili koniecznej wolności apostolskiej oraz mogli wspomagać potrzebujących.

Rola i zadania ekonomy diecezjalnego jako administratora dóbr doczesnych Kościoła, to temat referatu wygłoszonego przez mgr. lic. Angelo Dąbrowskiego. Odniósł się on do obowiązku biskupa diecezjalnego, którym jest minowanie w każdej diecezji ekonomy. Omówił funkcje i urząd ekonomy diecezjalnego oraz jego istotne zadania. Na koniec przywołał przykłady z prawa partykularnego kilku diecezji odnoszących się do omawianej funkcji.

Trzecim prelegentem w drugiej części konferencji był ks. mgr lic. Piotr Ochotny – doktorant na WT oraz WFCH UKSW. Jego wystąpienie było zatytułowane *Proboszcz administratorem dóbr doczesnych parafii*. Ksiądz Piotr przypomniał, że do zakresu pasterskich zadań proboszcza należy reprezentowanie parafii jako osoby prawnej na zewnątrz i zarządzanie majątkiem parafialnym. Omówił obowiązki proboszcza w zakresie administracji dobrami doczesnymi parafii. Zwrócił uwagę na rolę parafialnej rady

ekonomicznej jako organu doradczego w sprawowaniu pasterskiej troski o funkcjonowanie wspólnoty parafialnej w jej gospodarczym wymiarze.

Jako ostatni w drugim panelu swój referat pt. *Zasady reprezentacji parafii przez proboszcza na gruncie prawa polskiego* przedstawił mgr lic. Daniel Przygoda – doktorant WPK UKSW. Autor omówił zagadnienia związane z reprezentacją parafii przez proboszcza na gruncie prawa polskiego. Ukazał normy prawne regulujące czynności zwykłego zarządu przekraczające granice i sposób zwyczajnego zarządu oraz przepisy dotyczące alienacji. Podjął problem skuteczności ograniczeń reprezentacji przewidzianych w prawie kanonicznym w obrocie prawnym regulowanym przez prawo polskie. Swoje wystąpienie podsumował komentarzem o wątpliwościach dotyczących obecnego stanu prawnego, wynikających z niejednoznacznej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego względem omawianego zagadnienia. Drugą sesję konferencji zakończono dyskusją na temat prezentowanych referatów.

Ostatnia część konferencji prowadzona była przez mgr. lic. Angelo Dąbrowskiego. Jako pierwszy swój wygłos zatytułowany *Kwestie majątkowe w przypadku parafii zakonnej powierzonej na podstawie kan. 520 KPK 1983* zaprezentował mgr lic. Michał Poczmański – doktorant WPK UKSW. Prelegent przedstawił kwestie związane z umową powierzenia parafii instytutowi zakonnemu, omówił szczegółowo aspekt teoretyczny kanonu 520 Kodeksu prawa kanonicznego. Podjął także kwestie personalne, zwracając uwagę na osoby występujące w szerokim spektrum zagadnienia umowy powierzenia parafii. Podsumowując najważniejsze elementy związane z prezentowanym zagadnieniem, autor uwypuklił kwestie problematyczne i podał propozycje ich rozwiązań.

Kolejną prelegentką była mgr lic. Anna Chciałowska – doktorantka WPK i WPiA UKSW, która wygłosiła referat zatytułowany *Administracja zwyczajna i nadzwyczajna dobrami doczesnymi instytutów zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego*. Doktorantka w swoim wystąpieniu wyjaśniła na czym polega administracja zwyczajna i nadzwyczajna dobrami doczesnymi należącymi do instytutów zakonnych. Przypomniała zalecenie ustawodawcy, aby normy własne poszczególnych instytutów dokładniej określiły czynności, które przekraczają sprawy zwykłego administrowania.

Prace Komisji Majątkowej ustanowionej dla Kościoła Katolickiego w latach 1989-2011 to temat wystąpienia mgr Darii Cichej – doktorantki WPPKiA KUL. Autorka w swoim referacie przybliżyła cel i znaczenie omawianej Komisji. Podkreśliła, że jej głównym zadaniem było rozpatrywanie wniosków o zwrot dóbr kościelnych lub też uzyskanie rekompensaty za utracone

mienie. Przedstawiła rys historyczny wraz z wykazem dóbr kościelnych w latach 1944-1989, ukazując przy tym specyfikę działań Komisji.

Jako ostatni wystąpił ks. mgr lic. Zbigniew Łukasik – student na WSzP i doktorant na WT UMK w Toruniu. Wygłosił referat pt. *Nowe przepisy dotyczące doczesnych dóbr kościelnych wynikające z nowelizacji Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przyjętej przez Sejm RP w maju 2017 r.* Prelegent wskazał na zmiany, które zostały dokonane w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. Podkreślił zaostrzenie sankcji względem właścicieli kościelnych dóbr doczesnych, polegające na upoważnieniu odpowiednich organów administracji państwowej do nakładania kar finansowych w przypadku niewłaściwych działań przy zabytkach, a także za niedopełnienie obowiązków wynikających z ustawy. Na koniec swojego wystąpienia zwrócił uwagę, iż wprowadzone zmiany są bardzo istotne, gdyż mają na celu przede wszystkim zwiększenie ochrony zabytków w Polsce, w tym także kościelnych dóbr kultury.

Po zakończonej dyskusji w trzeciej części konferencji, głos zabrała prezes Koła Naukowego Utriusque Iuris, mgr lic. Zuzanna Maj. Podziękowała wszystkim uczestnikom za wygłoszone referaty, a także obecnym na auli słuchaczom uczestniczącym w tym wydarzeniu. Słowa wdzięczności skierowała także pod adresem wszystkich zaangażowanych w organizację konferencji a w sposób szczególny opiekunowi Koła ks. prof. UKSW dr hab. Arkadiuszowi Domaszkowi. Ksiądz opiekun swoim wystąpieniem zamknął konferencję, wyrażając nadzieję na kontynuowanie tego naukowego wydarzenia.

ks. Krzysztof Rogala
Wydział Prawa Kanonicznego UKSW